

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VETERINARIJOS ĮSTATYMO NR. I-2110 5
STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 8 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MAISTO ĮSTATYMO NR. VIII-
1608 9, 11 IR 12-5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 21-456(3); TAIS NR. 21-22437(4))**

2021-06-17 Nr. NV-1437

Vilnius

1. Projektų rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM)

2. Projektų tikslas – sudaryti teises sąlygas pakeisti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) statusą iš Vyriausybės įstaigos į įstaigą prie Žemės ūkio ministerijos.

3. Dabartinė situacija:

- Vyriausybės 2021-02-24 nutarimo Nr. 123 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesijos darbų programos“ priedo „Teisės aktų projektų, kuriuos Lietuvos Respublikos Vyriausybė siūlo įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo II (pavasario) sesijos darbų programą, sąrašas“ 42 p., taip pat Vyriausybės 2021-03-31 pasitarime patvirtinto Vyriausybės 2021-2024 metų teisėkūros plano 1 priedo 163 p. numatyta pakeisti VMVT statusą iš Vyriausybės įstaigos į įstaigą prie Žemės ūkio ministerijos.
- Veterinarijos įstatymo **5 str. 1 d.** nustatyta, kad valstybės politiką veterinarijos srityje formuoja žemės ūkio ministras, dalyvaujant VMVT, kuri teisės aktų nustatyta tvarka ją įgyvendina. Veterinarijos įstatymo 5 str. 2 d. nustatyta, kad VMVT yra Vyriausybės įstaiga.
- Veterinarijos įstatymo **8 str. 1 d.** įtvirtinta, kad VMVT vadovas yra valstybės pareigūnas, kurį žemės ūkio ministro teikimu ketveriems metams priima į pareigas ir iš jų atleidžia Vyriausybė; 8 str. 2 d. įtvirtinta, kad VMVT vadovas turi turėti suteiktą veterinarijos gydytojo kvalifikaciją ir kad VMVT vadovas yra atsakingas ir atskaitingas Vyriausybei ir žemės ūkio ministrui; 8 str. 3–5 d. įtvirtintos nuostatos dėl VMVT vadovo pavaduotojų, pareigūnų, darbuotojų, pavaldžių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų priėmimo ir atleidimo tvarkos. Maisto įstatymo 11 str. 1, 2, 5, 10 d. nurodomas VMVT statusas – „Vyriausybės įstaiga“.
- Veterinarijos įstatymo **8 str. 1 d.** nuostata prieštarauja Vyriausybės įstatymo 29¹ str. 8 d., nustatančiai, kad Vyriausybės įstaigai vadovauja jos vadovas, kuris priimamas į pareigas ir atleidžiamas iš jų Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka, o ir kitose 8 str. dalyse nustatytos normos (pvz., pavaduotojų priėmimas) yra Valstybės tarnybos įstatymo reguliavimo dalykas, todėl tikslinga šias nuostatas pripažinti netekusiomis galios.
- Vyriausybės nutarimu patvirtintose *Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse* numatyta, jog kai daugiau negu 2/3 Vyriausybės įstaigos ar kitos Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos funkcijų priskirtinos valstybės politikos įgyvendinimui ir (arba) galima nustatyti, kuriam ministrui pavestojė valdymo srityje ji veikia ar su kuriu ministru pavesta valdymo sritimi Vyriausybės įstaigos ar Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos veiklos sritis labiausiai susijusi, siūlomas sprendimas pakeisti tokios įstaigos organizacinę formą į įstaigos prie ministerijos.

4. Projektų esmė – siūloma:

- **Veterinarijos įstatymo pakeitimo projektu** – pakeisti Veterinarijos įstatymo 5 str. 2 d. įtvirtinant, kad VMVT yra įstaiga prie Žemės ūkio ministerijos, o 8 str. pripažinti netekusiu galios (t. y. išbraukiant nuostatas dėl Vyriausybės atsakomybės priimti VMVT vadovą į pareigas ketveriems metams ir iš jų atleisti, reikalavimo VMVT vadovui turėti suteiktą veterinarijos gydytojo kvalifikaciją ir jo atskaitomybės Vyriausybei, VMVT vadovo pavaduotojų, pareigūnų, darbuotojų, pavaldžių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų priėmimo ir atleidimo tvarkos). Projektas papildytas nuostata, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka į pareigas paskirtas VMVT vadovas tampa VMVT (įstaigos prie ministerijos) vadovu ir, įsigaliojus šiam įstatymui, eina pareigas iki kadencijos, kuriai jis buvo paskirtas, pabaigos (Vyriausybės 2021-04-21 nutarimu Nr. 258, nuo 2021-04-28 paskirtas 5 metų kadencijai VMVT vadovauti M. Staškevičius, vadovaujantis Vyriausybės įstatymo ir Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis).
- **Maisto įstatymo pakeitimo projektu** – pakeisti Maisto įstatymo 11 str., iš jo 1, 2, 5, 10 dalių išbraukiant VMVT statusą „Vyriausybės įstaiga“, taip pat atlikti kelis redakcinio pobūdžio pakeitimus 9 str. (vietoj „Ūkio ministerija“ įrašant „*Ekonomikos ir inovacijų ministerija*“) bei 11 str. 10 dalyje ir 12⁵ str. (vietoje VMVT „inspektoriai“ įrašant „pareigūnai“).

Projektų nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- ŽŪM pažymi, kad priėmus Projektus būsimas teisinis reguliavimas nustatys efektyvesnį ir aiškesnį valstybės biudžeto planavimo, vykdymo ir vertinimo procesų reglamentavimą. Būtų nustatytas aiškus VMVT pavaldumas žemės ūkio ministrui, o tai turės teigiamą poveikį darbo organizavimui, pavestų uždavinių ir funkcijų tinkamam įgyvendinimui;
- VMVT pakeitus statusą į „*įstaiga prie Žemės ūkio ministerijos*“, sumažėtų asignavimų valdytojų skaičius ir dėl to palengvėtų valstybės biudžeto planavimo, vykdymo ir vertinimo procesas, sumažėtų asignavimų valdymo, jų apskaitos ir kontrolės išlaidos; atsirastų daugiau galimybių atsižvelgti į žemės ūkio srityje planuojamus veiklos rezultatus, būtų efektyviau paskirstomos, valdomos ir naudojamos lėšos, skirtos šiai sričiai. Be to, būtų paprastesnis ir efektyvesnis asignavimų perskirstymas bei, esant poreikiui, papildomų lėšų skyrimas VMVT iš bendrųjų ŽŪM asignavimų. VMVT statuso pakeitimas neturės įtakos VMVT pavaldžios įstaigos – Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto – statusui;
- būtų užtikrintas Vyriausybės 2018-05-16 nutarimu Nr. 495 patvirtintų *Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių* įgyvendinimas, pakeičiant VMVT, kurios 2/3 funkcijų yra susijusios su ŽŪM priskirtomis valdymo sritimis, organizacinę formą į įstaigos prie ministerijos;
- pažymėtina, kad Projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- atsižvelgta į Valstybės tarnybos departamento, Vidaus reikalų ministerijos ir daugelį Teisingumo ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų;
- suderinta be pastabų su Sveikatos apsaugos, Aplinkos ir Finansų ministerijomis. Projektai derinti darbo tvarka su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, kuri derino be pastabų;
- lieka neatsižvelgta į kelias Teisingumo ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas, taip pat į VMVT, Lietuvos paukštininkystės asociacijos, Lietuvos pienininkų asociacijos „Pieno centras“, Lietuvos kailinių žvėrelių ir triušių augintojų draugijos, Lietuvos mėsos perdirbėjų asociacijos, Žemės ūkio rūmų, Lietuvos kiaulių augintojų asociacijos, UAB

„Plungės kooperatyvo prekyba“, Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacijos, Lietuvos ūkininkų sąjungos pateiktas pastabas (argumentai pateikti derinimo pažymoje):

- esminės neatsižvelgtos socialinių partnerių pastabos yra susijusios su tuo, kad VMVT statuso pakeitimas galimai nepagrįstai apribotų VMVT nepriklausomumą, nešališkumą veikiant veiklos srityse, kurios susijusios ne tik su ŽŪM, bet ir kitomis ministerijomis (SAM, AM, EIMIN) bei institucijomis; keliama klausimai dėl tolesnio atstovavimo ES institucijose, priskirtų funkcijų atlikimo efektyvumo ir operatyvumo, vadovo kvalifikacijos, eksportui reikalingų dokumentų išdavimo pripažinimo. ŽŪM laikosi nuomonės, kad VMVT pavaldumo statusas nesudarys kliūčių šio viešojo administravimo subjekto administracinių sprendimų priėmimo nešališkumui ir objektyvumui, atstovavimui ES institucijose, taip pat pažymi, kad objektyvių duomenų dėl eksporto į užsienį ir vykdomos VMVT valstybinės kontrolės sistemos pakeitimų, galinčių sutrikdyti produktų eksportą į užsienį, kol bus įvertintas poveikis maisto saugai, neturi, kaip ir subjektai, išreikšę šiuos nuogąstavimus;
- dėl likusių neatsižvelgtų Teisingumo ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų, jog kartu turėtų būti sistemiškai peržiūrėti, keičiami ir kiti įstatymai (VMVT yra paminėta, jos funkcijos, kompetencija yra nurodytos daugiau negu 25 įstatymuose), juose atsisakant nuorodų į konkrečias Vyriausybės įstaigas ar įstaigas prie ministerijų, o teikti nuorodas į Vyriausybės įgaliotą instituciją, ŽŪM iš esmės pritaria kartu pripažindama, kad šiame etape tai sukeltų ypač didelę teisėkūros apimtį, ir įsipareigoja ateityje rengdama įstatymų pakeitimų projektus įvertinti šį aspektą bei atitinkamai keisti įstatymus;
- *Nacionalinis akreditacijos biuras* 2021-05-21 raštu pateikė nuomonę, kad standarto LST EN ISO/IEC 17020:2012 „Atitikties vertinimas. Reikalavimai, keliama įvairių tipų kontrolės veiklai“ reikalavimus, įskaitant ir nešališkumo principus taikomus A tipo kontrolės įstaigai, VMVT gali užtikrinti ir pakeitus pavaldumo statusą iš Vyriausybės įstaigos į įstaigą prie ŽŪM;
- atsižvelgiant į 2021-06-01 tarpinstituciniame pasitarime (protokolo Nr. 22, 6 kl.) priimtus sprendimus, ŽŪM pakartotinai teikia Projektus, kurie patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės antrinėje išvadoje pateiktas redakcinio pobūdžio pastabas ir papildyti informacija apie šią *Nacionalinio akreditacijos biuro* pateiktą nuomonę.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatom – Projektai tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, tačiau atitinka Vyriausybės 2021-2024 metų teisėkūros plano nuostatas.

7. Dalykinio vertinimo išvada – atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlome Projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Paminėtina, kad Projektai įtraukti Seimo pavasario sesijos darbų Seimo II (pavasario) sesijos darbų programą (*nurodytas svarstymo meniu – gegužė*) ir Vyriausybės 2021-2024 metų teisėkūros planą (*numatytas priėmimas Seime – 2021 m. II ketv.*).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt